

© Nina Bertolt Jensen/Unsplash

SKATT PÅ PLASTEMBALLASJE I NORGE KAN INNFØRES LØNNSOMT

En WWF-rapport viser at innføringen av en skatt på plastemballasje i Norge kan spare klimaet for opptil 400.000 tonn i CO₂-utslipp og det som tilsvarer opp mot fire milliarder kroner i unngått marin forurensning. En slik skatt vil både være lønnsom og, i kombinasjon med andre tiltak, være et effektivt verktøy for å stoppe veksten i plastemballasjeb Bruken i Norge og øke gjenvinningsgraden.

BAKGRUNN

Plastemballasje utgjør en stor andel av plasten som er i omløp. I 2021 gikk 250.000 tonn plastemballasje til avfall – svimlende 40 prosent av alt plastavfallet i Norge det året. Dette tilsvarer 46 kg per person - nest høyest i Europa og kun forbigått av Irland. Emballasje er også den desidert største kilden til [plast som havner i naturen](#). Gjenvinningsgraden på plastemballasje i Norge er så lav som 28 prosent, mens andre europeiske land gjenvinner rundt 55 prosent. Det meste av plastemballasjen vi kaster i Norge blir brent eller ender på søppelfyllingen.

Som EU, har Norge satt seg mål om å øke gjenvinningsgraden på plastemballasje til 55 prosent innen 2030.

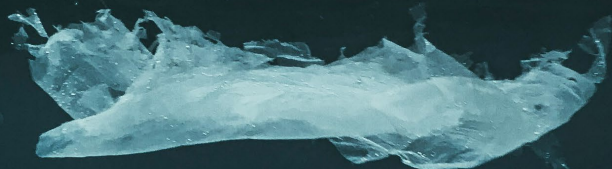
Regjeringen skrev i Hurdalsplattformen at den ville «vurdere avgift på fossil plast, krav til sporing av plast og gjenvinning av halvparten av plastemballasjen i Norge». I en utredning fra 2023 som vurderte en avgift på plastemballasje, mente Skattedirektoratet at dette ikke ville være lønnsomt, selv om flere land har innført ulike skatt-/avgiftsmodeller på plastemballasje allerede (eks. Storbritannia, Spania, Italia, Nederland og Litauen). Skattedirektoratet åpnet for revurdering hvis nye tall forelå. I en ny rapport legger WWF nye tall på bordet, og på bakgrunn av disse kommer vi til en annen konklusjon.

FUNN

Baseline for tallene i rapporten er estimerte 2025-tall for Norge, dvs. 282.000 tonn avfall fra plastemballasje og engangsplass, hvorav 82.000 tonn gjenvinnes. Gevinstene som presenteres for scenariene med middels og høyt ambisjonsnivå er beregnet med utgangspunkt i «Business as usual»-scenariet.

1. *Lavt ambisjonsnivå – «Business as usual»*

Ved en videreføring av dagens norske skatt-/avgiftsmodell for plastemballasje og engangsplass og en fortsatt vekst i plastforbruk i Norge i tråd med OECDs vekstestimer på 2 prosent per år, vil det totalt akkumuleres 319.000 tonn plastavfall i 2030, der gjenvinningsgraden forblir på 29 prosent og tilsvarer 92.000 tonn.

© Nina Bertolt Jensen/Unsplash

2. Middels ambisjonsnivå – Økomodulert plastskatt etter nederlandsk og litauisk modell

Scenariet forespeiler en innføring av en økomodulert skatt på produsent eller importør, hvor mer miljøvennlige produkter får skatterabatt, og en gradvis økning i skattesatsen frem mot 2030 finner sted. Mer miljøvennlig plastemballasje og engangspplast har vært definert forskjellig i Nederland og Litauen, og må defineres også i en norsk kontekst. Effekten av skatten er antatt å øke med innføringen av velkjente komplementerende tiltak som derfor er medregnet. Disse inkluderer incentiver til økt sortering i husholdningene og finansielle incentiver for selskaper til å innovere mer miljøvennlige alternativer. I dette scenariet vil plastavfallet nå 286.000 tonn i 2030, hvorav 157.000 tonn gjenvinnes. Målet om en gjenvinningsgrad på 55 prosent nås, klimaet spares for 300.000 tonn CO2 og man sparer havet for forurensing tilsvarende 1,3 milliarder kroner.

3. Høyt ambisjonsnivå – Kompleks tiltakspakke

Scenariet bygger på en tiltakspakke med føringer og anbefalinger fra en ambisiøs og juridisk bindende global plastavtale. Tiltakspakken inkluderer tiltakene skissert i scenario 2, men der den økomodulerte beskatningen og incentivene forsterkes. Videre innføres en øvre grense på produksjon og import av plastemballasje og engangspplast, i tillegg til at man forbyr enkelte unngåelige plasttyper. Kampanjer for økt oppmerksomhet i befolkningen er også en del av tiltakene. Effekten av den komplekse tiltakspakken tilsier at plastavfallet i Norge vil synke til 222.000 tonn i 2030, hvorav 122.000 tonn gjenvinnes. Målet om en gjenvinningsgrad på 55 prosent nås, klimaet spares for 400.000 tonn CO2 og man sparer havet for forurensing tilsvarende 3,7 milliarder kroner.

I tabellen nedenfor er rapportens estimater for gevinster og kostnader oppsummert:

NØKKELTALL FRA SCENARIOANALYSEN										
Kategori	Fremskrivninger for 2030 (tonn)				Nyttekostnadsanalyse (nåverdier, MNOK)					
	Totalt plastavfall	Andel til gjenvinning	Gjenvinningsgrad	Reduserte klimagass-utslipp* (tonn CO2)	Reduserte klimagass-utslipp*	Unngått marin forsøpling**	Skatteinntekter	Administrative kostnader	Kost-nytte, sum	Kost-nytte, forhold
Scenario	1. Lavt ambisjonsnivå - Business as usual									
	319 000	92 000	29 %	-	-	-	-	-	-	-
	2. Middels ambisjonsnivå - Økomodulert skatt og incentiver									
286 000	157 000	55 %	300 000	2 564	1 302	13 632	-	5 144	12 354	3,4
3. Høyt ambisjonsnivå - Kompleks tiltakspakke										
222 000	122 000	55 %	400 000	3 471	3 723	15 569	-	5 341	17 422	4,3

* Innsparing fra redusert avfallsforbrenning, bruk av jomfruelige materialer, og plastproduksjon (utslipp fra oljeutvinning til bruk i produksjon av plastemballasje er ikke inkludert).

** Kostnader fra plastforsøpling er i form av havenes reduserte evne til å opprettholde matforysning, regulere klima, være habitat for arter og ivareta sine kulturelle verdier.

© Nina Bertolt Jensen/Unsplash

KONKLUSJON

- Rapportens nyttekostnadsanalyse viser at en økomodulert skatt på plastemballasje er samfunnsøkonomisk lønnsom, både når den kombineres med insentiver til husholdninger og produsenter (middels ambisjonsnivå), og hvis ytterligere tiltak legges til (høyt ambisjonsnivå).
- Der tidligere utredninger har uttrykt bekymring for høye administrative kostnader og kompleksitet, viser denne rapporten at en skatt på plastemballasje kombinert med insentiver til forbrukere og industri vil ha solid lønnsomhet.
- For å nå Norges forpliktelser for å redusere og resirkulere plastemballasje innen 2030 må tiltakene innføres nå.

WWF MENER

- For at Norge skal nå sine mål må nødvendige tiltak innføres i dag, ikke vente på fremtidige EU-reguleringer eller en global plastavtale.
- Frivillige tiltak er ikke nok, en økomodulert skatt sammen med insentiver for husholdninger og produsenter er nødvendig for å redusere mengden plast i omløp, øke gjenvinningen og gi alternative produkter et tiltrengt løft.
- For å komme plastforsøplingen til livs må det innføres forbud mot de mest skadelige plastproduktene og der det finnes alternativer, og innføres designkrav for plastprodukter som settes på markedet.

METODIKK OG DATA

[Rapporten](#) er utarbeidet av [RWA Group](#) på oppdrag av WWF Verdens naturfond. Datagrunnlaget baserer seg på tall fra SSB for norsk plastavfall- og produkter.

Det er gjort sammenlikninger med tall fra andre EU-land, og case-studier på plastavgifter innført i Nederland og Litauen.

For å beregne den samfunnsøkonomiske lønnsomheten i de ulike scenariene har følgende nyttevirkninger og kostnader blitt inkludert: Unngåtte kostnader fra marin forsøpling; innsparing i CO2-utslipp fra redusert avfallsforbrenning, bruk av jomfruelige materialer, og plastproduksjon; inntekter som genereres gjennom skatten; og administrative kostnader knyttet til implementering av skatten.

Kontakt:

Tora Toreng
Leder for plastteamet
tora.toreng@wwf.no

Jens Henning Breivik
Rådgiver, plast
jens.henning.breivik@wwf.no

Juni 2024

Vi jobber for å stanse naturødeleggelser og skape en framtid der mennesker lever i harmoni med naturen.
sammen for naturen wwf.no